

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 9. mai 1946.

Nr 17

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.
Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.
Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Uken som endte 4. mai:

Bedre værforhold og livligere fiske.

Det var gjennomgående forholdsvis bra værforhold i uken som endte 4. mai og til dels godt fiske. Sildefisket i Nord-Norge går det imidlertid tregt med. Storsilden har ikke vist seg på Helgeland, men der fiskes litt i Vikna. I Sør-Trøndelag og Møre tas det en del småsildfangster, i Sogn og Fjordane likedan. I Hordaland har forfangstsildfisket tatt et oppsving. På Sørlandet er det rike sildeforekomster. Vårtorskefisket i Finnmark gir fortsatt godt utbytte, men der er nå alminnelig agnmangel nordpå. De første fartøyer er inkommet til Kr.sund fra Haltenbanken med bra fangster. Snurrevadfisket og kystfisket for øvrig på Mørkekysten var bedre enn tidligere. Seifisket med snurpenot har gjort en begynnelse på Nordmøre. Håbrandfisket foregår nå hovedsakelig på Tampen. Makrellfisket har hittil overveiende gitt små fangster. De fleste selfangere er nå hjemkomne.

Sildefisket.

Det går tregt med sildefisket i Troms og Nordland. Der er forekomster av småsild i Tysfjord, men ukefangsten for Troms og Nordland nådde ikke høyere enn 3000 hl tils.

I Nord-Trøndelag fortsetter storsildfisket i Vikna, hvor fangsten enkelte dager har gitt til dels bra utbytte.

I Stjørna i Sør-Trøndelag ble det i siste uke stengt 3000 hl mussa, størrelse 10—13 cm. Da silden bare

holdt en fettprosnet på 2,4 pst. kan den ikke anvendes til hermetikk, men leveres til sildolje.

Møre og Romsdal: I siste uke ble det stengt på Ytre Nordmøre 600 hl storfallen mussa fordelt på mange smsteng à 30—40 hl hver. I Romsdal ble det kastet omlag 1100 hl, hvorav for Træna 450, Moldedistriktet 500 og Isfjorden 150 hl. På Sunnmøre har det foregått kasting ved Sjøholt, Borgund, Ulstein, Skodje og ved Volda, tilsammen i uken ca. 2000 hl. Sildens størrelse er 35—79 stk. pr. kg og noe av den kan anvendes til agn, men det meste går til sildolje.

I Sogn og Fjordane ble det i uken stengt 3—4000 hl småsild — mest i Solund, Askvold og Gulen. Silden leveres til sildoljefabrikker.

Hordaland: Med det varmere vær slo det til med et ganske godt forfangstsilfiske. På strekningen Fjell—Fitjar er det blitt satt en rekke steng fra 50 oppover til 3—400 hl, tilsammen rundt om 7000 hl. Silden blir benyttet til frysing og hjemmebruk.

Sørlandet: Det har i noen tid vært meget sild å få på Sørlandet. Fisket har foregått med not og fangster på 40—50 hl, som etter sørlandske forhold er bra, har vært alminnelige. Kvantitativt har fisket kastet så pass av seg, at der har vært levert også til sildolje, liksom der er solgt til fryseriene og til agn helt nord til Ålesund. Enkelte større steng

skal være sluppet løs, men dette skyldes at det inntraff notfiske etter makrell, og at enkelte av de fiskere som hadde sildesteng stående foretrakk å slippe fri silden for å få nøtene til disposisjon til makrellkasting.

Torskefisket.

Der har ikke foregått noe torskefiske utenom vårtorskefisket i Finnmark. I Finnmark har juksafisket dabbet sterkt av i det siste, men til gjengjeld har linefisket tatt seg ganske godt opp. Der er bra med fisk i Østfinnmark, unntatt Varanger og bra med fisk i Vestfinnmark, især i Søroydistriktene. Deltakelsen i Finnmarksfisket har vært økende og mange ligger klar til å gå til Finnmark fra Troms, men venter foreløpig på agn. De større båter går da som selvprodusenter og salter fisken i eget rom. Pr. 27. april er der i Finnmark oppfisket 2665 tonn torsk, hvorav i Østfinnmark 2307 tonn. Ytterligere er der fisket 77 tonn hyse og noe annen fisk. Av torsk er der hengt 1711, saltet 820, anvendt fersk 120, til filet 14 tonn, tilvirket 532 hl tran, 465 hl lever er gått til annen tran.

Bankfisket og kystfisket.

De første Sunnmørsbankfiskerne kom inn fra Haltenbanken i siste helg. Det hadde vært bra med fisk på banken og fartøyene hadde på ca. en ukes tur rundt om 9000 kg rundfisk og 7—800 kg kveite hver. Fangstene ble levert i Kr.sund N.

Om kystfisket meldes fra Tromsø at det ble tatt bra fangster i siste uke. I særdeleshet har de fartøyer som kommer inn fra Vestfinnmark pent med fisk. For Tromsø ble det i siste uke ilandført 220 tonn fisk, hvorav nevnes 205 tonn torsk.

Fra Ålesund meldes det om en ukefangst i Møre distriktene av 200 tonn (bankfisk ikke medregnet). Snurrevadfisket har tatt seg ganske bra opp og ga pent med hyse. For øvrig er snurpenotfisket etter sei begynt for Bremsnes på Nordmøre, hvor ukefangsten var 32 tonn sei (på Gripfeltet). Av ukefangsten 200 tonn nevnes 64 tonn torsk, 48 tonn sei, 29 tonn lange, 15 tonn brosme, 35 tonn hyse, 5 tonn kveite samt noe lyr, skate, hå etc.

Fra Kr.sand S meldes at det har vært bra med sei og lyr den senere tid. Begge deler, som delvis er blitt tatt med not, har funnet lett avsetning.

På strekningen Kr.sand S—Egersund har det foregått et godt rekefiske med fangster på 400—700 kg pr. tur à 2 døgn. Situasjonen på rekemärke-

det beskrives som kaotisk. I Oslo f. eks. er der plassert 7—8 tonn usolgte reker på fryseri. Rekefisket er for tiden meget større enn at hjemmemarkedet kan konsumere alt og eksportmuligheter er der ikke i øyeblikket. En mangler dessuten bokser for pakning av eksportreker.

Springerfangst.

Fra Ålesund meldes at et par båter er innkommet med 2800 kg springerkjøtt — 17 og 26 stykker springer på hver båt.

Håbrandfisket.

Håbrandkutterne søker nå hovedsakelig til Tampen, mindre til Shetland, men det har ikke alltid vært så lett å finne fisken i siste uke. Til Bergen er der innkommet 7 fartøyer med tils. 60,4 tonn håbrand.

Makrellfisket.

Ukeutbyttet for hele kysten i siste uke kan settes til 200 tonn. Der har ikke vært noen fart i drivgarnfisket, som overveiende bare har gitt mindre fangster. Derimot har det på strekningen Kr.sand S—Mandal foregått et noe ekstraordinært notfiske, som var godt, men nå er avsluttet. Årstiden er uvanlig for notfiske og en antar derfor at det bare dreier seg om mindre forekomster som enten har stått under kysten, eller har søkt inn.

Som rimelig kan være har det vært lett avsetning på makrellen. Fisket har hovedsakelig foregått på strekningen Kr.sand—Utsira. Østenfor har fangsten vært mer tilfeldig preget.

Selfangsten.

Til Ålesund er der fra Vesterisen innkommet ytterligere 3 fangstskuter med 1400, 1700 og 2000 dyr og ytterligere ventes 1 med 1500 dyr. Fangsten for Møreskutene skulle dermed være 16 300 dyr. Fra Tromsø meldes at 2 selfangere er kommet fra Vesterisen med 2000 dyr hver og 2 skuter fra Nordisen (Kvitsjøen) med 2400 og 2500 dyr (overgangsdyr).

Abonner på Fiskets Gang!

Litt av hvert.

Det er vår i luften også i »Fisket Gang«. Prentesvarten har i den anledning klusset med overskriften på Thor Iversens artikkel i siste nummer. »Vår—Ishavsfangst«. Det skulle være: »Vår ishavsfangst«.

Mør kjøpte hamp i Bergen, forteller en eldre fisker. Hun spant den selv og far bandt not. Det var før maskinenes tid, men det er ikke mer enn 80 år siden.

Fisket etter torsk med not har vokset fram i all stillhet, kan en nesten si. Det var finnmarkingene som særlig drev med det i de siste år før krigen, men det forekom også lenger sør.

Fiskeribankens beretning og regnskap viser at bankens virksomhet i regnskapsåret har vært preget av tilbakegang. Tallene for innvilgete søknader, søknadsbeløp, bevilgninger og utbetalinger er lavere enn tidligere år. Antall utlån er sunket til 1120 pr. 30. juni 1945, hvilket er det laveste antall debitorer banken har hatt. Ved starten i 1921 forvaltet banken ca. 1400 utlån i havfiskefondene.

Sannsynligvis skyldes tilbakegangen dels at fiskerne har inntatt en mer avventende holdning med sine låneprosjekter enn i tidligere år på grunn av at de regnet med krigens opphør, og dels at mulighetene for å skaffe fartøyer har vært sterkt begrenset.

(Fra Stortingsmeddelelse nr. 13 (1945—46).

Stortingets sjøfarts- og fiskerikomité har foreslått 6 mill. kroner som bevilgning til nedskrivning av prisene på fiskeredskaper i terminen 1945—1946.

Fiskeriadministrasjonskomiteens innstilling vil foreligge trykt i nær framtid. Men det er enda ikke bestemt noe om når den vil bli behandlet i Stortinget.

Brislingfisket: Fiskeriasistent T. Krog avreiser den 7. mai med m/k »Malm« fra Bergen til Sunnhordland og Hardanger i anledning det anstundende brislingfiske. I første rekke gjelder toktet å få i stand prøvofiske og ta prøver av brislingen.

Fiskeriproduktenes ernæringsverdi. Vi gjengir i oversettelse en artikkel av Hugo W. Nilson, Chicago, kjemiker ved Division of Commercial Fisheries. Artikkelen utkom under krigen under en kampanje for øket forbruk av fisk og skalldyr i U. S. A.

Protein, fett, mineraler og vitaminer er de næringsbestanddeler som finnes i fisk og skalldyr. Omkring 20% av vektinnholdet av så vel fersk som frossen fisk og tilsvarende spiselige deler av skalldyrene består av protein. Fra mindre enn 1% og til omkring 20% består av fett, beroende på hvilken art det gjelder, og omtrent 1% utgjør mineraler. Hermetisk og tilvirket fisk taper i alminnelighet en del av vanninnholdet ved koking eller preservering, så protein, fett og mineralinnholdet vil her bli tilsvarende høyere, unntatt hvor det er tilsatt salt. Da vitamininnholdet varierer betydelig kan en eksakt sammensetning vanskelig gjis.

Av disse næringsstoffer er protein det viktigste. Fisk og skalldyr er utvilsomt en fortreffelig kilde med animalsk protein av høy kvalitet. Omkring en tredjedel av ens daglige behov av protein bør sikres ved animalsk ernæring for å supplere proteinen i korn og grønnsaker, da denne ikke har samme virkende egenskaper. Et ringe måltid fisk eller skalldyr inneholder fullt tilstrekkelig animalsk protein for ens daglige behov.

Rapport nr. 13 om torskefisket pr. 4/5 1946.

Distrikt	Ukefangst	Kg. fisk pr.		Tranprosent	Antall fiskefark.	Antall mann	Totalfangst tonn	Anvendelse				Damptran nl.	Lever til annen tran hl.	Rogn	
		100 stk. fisk sløyd	Hl. lever					Hengt tonn	Saltet tonn	Fersk tonn	Filet tonn			Saltet hl.	Fersk m.m. hl.
Finnmark vinterfiske	—	—	—	—	—	—	916	76	642	198	—	11	9) —	155	148
— «— vårfiske.	6) 2203	250—320	1100—1200	—	12) 317	1111	2665	3) 1711	820	120	14	532	465	—	—
Troms	—	—	—	—	—	—	12343	349	9366	2499	129	4878	2082	—	2312
Lofotens opps.d.	—	—	—	—	—	—	11) 128769	7) 39711	77690	6974	8) 4059	77204	—	5) 54171	9488
Lofoten forøvrig	65	—	—	—	—	—	20072	3867	11824	4242	139	11108	—	7138	4172
Vesterålen		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helgeland-Salten	—	—	—	—	—	—	722	152	48	504	18	474	12	114	242
Nord-Trøndelag	—	—	—	—	—	—	301	1	1	299	—	107	10) —	119	146
Sør-Trøndelag	—	—	—	—	—	—	1925	—	107	1816	2	392	4) 157	210	1386
Møre og Romsdal	—	—	—	—	—	—	4449	—	1175	3206	68	1906	—	878	930
Tils.	2268	—	—	—	—	—	172162	45867	101673	19858	4429	96612	2716	62785	18824

1) Herav 86 tonn saltfilet. 2) Herav sukkersaltet 5162. 3) Herav 20 tonn til rotskjær. 4) 833 hl lever til tran etc. er ført vekk fra distriktene. 5) Ukefangst pr. 27/4. 6) Herav 64 tonn rotskjær. 7) Herav 3512 tonn som er solgt til filetanlegg utenom Lofoten. 8) Fra fylkesmannen i Finnmark oppgis 893 hl lever uten oppgave for anvendelsen. En er fra annet hold blitt meddelt at lever fra Finnmark er transportert til Troms for damping. 9) 32 hl lever brukt fersk. 10) Heri inngår 335 tonn som er anvendt til fiskemel. 11) Herav i Østfinnmark 229 fartøyer med 814 mann, i Vestfinnmark 88 fartøyer med 297 mann. Dessuten er der stasjonert i Østfinnmark 26 landkjøpere, 5 produksjonslag, 9 selvprodusenter og 5 trandamperier. I Vestfinnmark 12 landkjøpere og 4 trandamperier.

Obs. Av leverpartiet under vinterfisket i Finnmark (note 9) og leverpartiet i Troms er der produsert 1459 hl industritrans.

85 til 90 % av proteinen i fisk og skalldyr er fordøyelig, og biologiske undersøkelser viser at den inneholder alle nødvendige aminosyrer som kreves for vektens vekst og vedlikehold. Fisk og skalldyr kan således med god grunn medtas i kostholdet i full tillit til at de hører inn under våre fremste animalske proteinkilder.

Fettholdig fisk stekes eller kokes i alminnelighet, hvorved en del av fettinnholdet skilles ut. Oljen i bokser med nedlagt fisk, som f. eks. laks og makrell, bør nyttes da den er en verdifull kilde med A- og D-vitaminer.

Mineralinnholdet i fileten av fisk er som oftest meget liten. Fisk kan i så henseende sammenliknes med kjøtt, bare med den forskjell at jodkvanntumet er så meget større. Benene i hermetiske fiskeprodukter er vanligvis skjøre og kan således spises, hvilket man også bør gjøre da de inneholder gode kilder med calcium og fosfor. Laken i hermetiske fiskeprodukter bør mikses sammen med kjøttet av fisken under kokingen, da denne inneholder utskilte mineraler og protein.

Spiselige skalldyr som østers, reker og krabbe inneholder tilnærmevis like meget calcium, fem eller mer ganger innholdet av magnesium og mer fosfor enn en tilsvarende vekt med melk. Disse fiskeprodukter må betraktes som særlige gode jern-, kobber- og jodkilder.

Forholdsvis få vitaminprøver av fiskeprodukter har vært fremstillet. Undersøkelser godtgjør at jevnt forbruk av fettholdige fiskesorter så som laks og makrell skaffer fra 150 til 700 internasjonale enheter av vitamin A, og fra 50 til 200 enheter av vitamin D. Disse enheter forsyner en med fra 1/20 til 1/10 av ens daglige rasjon vitamin A og fullt tilstrekkelig kvantum med vitamin D. En middels stor porasjon fisk eller skalldyr utfyller 1/20 til 1/5 av ens daglige behov thiamine, 1/25 til 1/5 av riboflavin, og fra 1/10 til 1/2

niacin. Mindre fettholdige fiskesorter gir kun en liten del av fettoppløselige vitaminer.

Av vannopløselige vitaminer framskaffer en middels stor porasjon hermetiske fiskeprodukter 0,5 til 1 milligram thiamine (vitamin B₁) og annen kokt fisk fra 1 til 3 milligram thiamine. Hvert måltid forsyner en altså med fra 1 til 4 milligram riboflavin (vitamin B₂), og fra 2 til 7 milligram niacin.

Naturgrunnlaget må sikres! I sine innledende bemerkninger sier Fiskeriadministrasjonskomiteen blant annet følgende om Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitutt (som navnet foreslås endret til):

»Den betydning det har for våre fiskerier at utforskningen av naturgrunnlaget for næringen ligger på et høyt plan, er alminnelig erkjent. Våre havforskere har ytet en betydelig innsats og har gjennomført undersøkelser og oppnådd resultater som er kjent blant havforskerne verden over. Vi står godt når det gjelder havforskningen. Og dette på tross av at arbeidet er utført under vanskelige forhold. Det er på langt nær ytet havforskningen den støtte som den har krav på.

Komiteen har hatt anledning til å gjøre seg kjent med avdelingens arbeidsforhold og må uttale at det er på høy tid at det settes noe inn på å få dem bedret, og det i helt vesentlig grad. Skal våre havforskere kunne løse de oppgaver som vil bli stillet dem i framtiden, og skal vi kunne hevde vår stilling som fiskerinasjon, må avdelingen utvides med tilstrekkelig og kvalifisert arbeidshjelp, lønningene må komme opp på et nivå som muliggjør en tilfredsstillende rekruttering, og fram for alt må avdelingen få lokaler og utstyr som setter den i stand til rasjonelt og effektivt å gå inn for de mange og store arbeidsoppgaver.«

Situasjonsrapporter for annen halvdel av april 1946.

Fra fiskeriinspektøren i Finnmark, datert 1. mai: Juksefisket er avtagende på strekningen Honningsvåg—Kiberg, men det tas til dels store fangster på loddeegnet line med ¼ til halvparten hyse. Inn gjennom Varangerfjorden er fisket ubetydelig. Enkelte større skøyter fra Honningsvåg, Kjøllefjord og Nordvaranger drifter utfor Berlevåg, Båtsfjord, Vardø og Kiberg. Fra Kjøllefjord meldes juksebåter 5—600 kg. Aarsæthers damperi overtar nå all lever for damping. Mehamn liten deltakelse, avtagende juksefiske, en enkelt jukse-skøyte 2000 kg. Agnsild ventes fra Tromsø. En del kaiarbeid utføres etter akkord, 3 øre kg inkl. sperring, hautreing, lasting, henging og skylling. Kjøring av hengt fisk og omlegging saltfisk bæres av kjøperen. For Berlevåg er juksefisket avtagende, men det er bedre med arbeidsfolk som betales med 2,14 og 2,25 arbeidstimen, men forlanger akkord 3 øre kg inklusiv sperring, kjøring og hengning, men ikke omlegging saltfisk. For Båtsfjord er juksefisket ujevnt og avtagende, linefisket derimot bedre med omlag halvparten hyse. 6 kjøpere er i virksomhet og 4 ventes å påbegynne driften nærmeste tid, samt 3 damperier i funksjon. Der er mangel på hester til fisketransport, men noen ventes fra Tana. For Vardø er juksefisket noe avtagende, men er de siste dager blitt betraktelig bedre på

line, med ¼ til ½ hyse, hvorav en del eksporteres. Der er 7 tilvirkere og 2 damperier i funksjon og etter det opplyste er 2 kjøpefartøyer underveis hertil. Etter et massemøte er enighet oppnådd med kaiarbeiderne om kr. 2,14 og 2,25 i timebetaling, men da ingen har forpliktelse til å ta kaiarbeid er der fremdeles vanskelig med avsetningen. For Kiberg foregår et mindre jukse- og linefiske, omlag ½ hyse. Masse lodde til stede. 3 kjøpere, og avsetningen går bedre. Akkordarbeidet på kaiene betales med 3 øre kg inklusiv sperring, men kjøring av hengt fisk og omlegging av saltfisk bæres av kjøperen.

Fra fiskeriinspektøren i Troms, datert 7. mai:

Været har vært gjennomgående godt, vekslende bris med lite nedbør og meget sol. Fiskerne som den senere tid har forsøkt sine redskaper på Fugløybanken, Malangsgrunnen og Sveinsgrunnen meddeler om svart hav. Som nevnt i forrige situasjonsrapport var det til stede en hel del kveite. Dette fisket fortsatte til omkring 24.—25. april, men er nå slutt, og det ser ut som all fisk har søkt østover etter lodden. Senjaoppsynet hevet for Hillesøy og Øyfjord oppsynsdistrikt lørdag 13. april og for Berg og Torsken 27. april. Det store juksefisket som har foregått ved Sørøya har fortsatt den

senere tid og det meddeles fremdeles om store ansamlinger av skrei, med fangster hertil på 15 500 kg, med gjennomsnittlig 8000 kg på mindre farkoster. I følge de opplysninger en har mottatt fra Vestfinnmarken har et stort antall båtlag tilvirket egen fangst, grunnet vanskelige avsetningsforhold. Den senere tid har Nordfile og Marina her sendt en del båter til Vestfinnmarken for hentning av ferskfisk som skal brukes til filet. Som tidligere meddelt avsluttet alle sildefiskere driften til påske for reparasjon av sine redskaper, så sildefiske har det praktisk talt ikke vært. De siste dager har tre bruk i Kallfjord tatt noen mindre fangster, i alt 700 hl stor pen vare, som er brukt til agn.

Fra fiskeriinspektøren i Nordland, datert 5. mai:

Gode værforhold men ubetydelig fiske denne periode. Skråpfisket for Vesterålen er siste dager ebbet helt ut og sommerfisket ennå ikke kommet i gang. Bortsett fra litt uerfiske. Det klages over ubrukelig agn. Ingen drift av betydning i Lofoten etter vinterfiskets slutt og heller ikke utsikt nevneverdig fiske inneværende måned. Fra Tysfjord meldes bra sildeforekomster. Hjemmefisket delvis hindret av bruksmangel. Rusefisket Alstahaug opphørt. Fiskerne venter på agn til mulig vårdrift i skjærgården. Fra Bindal meldes om bra fiskeforekomster. 20 båter med 30 mann deltar. Deltakelsen over alt forholdsvis liten da fiskerne tar pause etter Lofotfisket. Antallet rorbuer meget desimert under krigen, og det klages over dårlige eller manglende rorbuer i flere vær i Lofoten.

Hvalsesongen er så smått begynt. En hel del fangere fra Møre og Trøndelag allerede kommet oppover og de fleste nordlandsfangerne gjør seg klar for driften, men hvalforekomstene hittil forholdsvis små.

Fra fiskeriinspektøren i Møre og Romsdal og Trøndelag, datert 3. mai:

Været har i hele perioden vært ugunstig og fisket har av den grunn vært hindret i vesentlig grad. Fiskeforekomstene på kysten har vært små. Enkelte bankfiskere har forsøkt på Halten- og Røstbanken, men med dårlig utbytte. 5 selfangere er hjemkommet fra Vesterisen med fangster fra 1100 til 3200 dyr. Det meldes om vanskelige isforhold i år, og en båt er gått tapt. Fiskerne herfra som deltok i Lofotfisket er nå kommet hjem, de fleste med godt utbytte. En stor del av flåten rustet nå for bankfisket, og de første går ut i disse dager. Snurrevadfisket hittil smått. Seifisket er begynt i Trøndelag. Agnmangel over hele distriktet, vanskelig om fiskeredskaper, særlig bankliner.

Fra fiskeriinspektøren for Vestlandet, datert 2. mai:

Værforholdene har vært dårlige i siste halvdel av april, og av denne grunn og av hensyn til påskehelgen har ikke fisket vært nevneverdig drevet. Fiskeforekomstene har også vært små i hele distriktet som vanlig på denne årstid, når unntas at harpefisket etter sei er begynt i Ryfylkefjordene. Det gode snurrevadfisket ved Karmøy er slutt, da tilsiget av åte synes være slutt. Rapportøren i Skudenes skriver i den anledning blant annet: »Det skulle vore teke ein prøve av dette frå Fiskeridirektøren, slik at ein fekk som ei meining om kvifor fiskefeltet er reine for fisk no.« Drivmakrellfisket er så smått begynt i Nord-Rogaland, og de første fangster ble tilført Haugesund den 30. april, i alt ca. 1100 kg. Makrellen kom i år noe tidligere enn de siste år, og fiskerne rustet

seg nå for dette fiske. I Sunnhordland er tatt enkelte små slumper forfangstsild, og i Sogn og Fjordane er likeledes tatt en del mussa. Nordsjøsildefisket blir dessverre ikke drevet ennå på grunn av eksport- og prisvansker, men en får håpe disse vansker snart kan overvinnes. De gode hummerpriser, kr. 10—12 pr. kg, har foranlediget en betydelig øking i deltakelsen i dette fiske, og selv om fangstene ikke er så store blir utbyttet likevel godt.

På grunn av ruskeværet og påskehelgen har fisket på de ytre felter ikke vært nevneverdig drevet og deltakelsen i fisket har således vært liten. En del fiskere er sluttet fisket for å gjøre vårvinna.

Snurrevadfiskerne på Karmøy klager fremdeles over de urene snurrevadfelter etter alle minene som gikk av i fjor under sildefisket, og nå ligger spredt over de beste feltene. Restene av disse og antagelig en del senkete miner ødelegger snurrevadredskapene og vanskeliggjør driften. Planen om opprensning med 2 fartøyer med wirenot mellom seg har fiskerne god tro på, og en tror også planen har meget for seg da her ikke er så dypt, ca. 30 favner.

Fra Skudenes klages over at fordelingen av fiskegarn er overlatt handelsmennene, og fiskerne mener at viderefordelingen burde vært foretatt av fiskerlagene, som ville kunne foreta en mer rettferdig fordeling.

Redskapssituasjonen synes imidlertid å bedre seg. Brenseloljerasjoneringen til fisket er som kjent opphevet fra 1. mai, og oljenemndenes arbeid opphører dermed. Bensin er derimot fortsatt rasjonert, men blir fordelt gjennom Transportformidlingssentralene.

Fra fiskeriinspektøren på Skagerakkysten, datert 2. mai:

På Sørlandet har fjordsildfisket vært rikt i denne periode, så rikt at innenlandsmarkedet har vært toltalt sprengt og omsetningen har derfor brutt sammen, hvilket igjen har foranlediget fangststopp. Større partier fin-fin iset fjordsild har måttet omdirigeres til sildoljefabrikasjon. Det er beklagelig at der ikke har vært eksportmuligheter for denne vare.

Makrellen er så smått begynt å vise seg. 25. april hadde man en god fornemmelse sør-ost av Homborsund på drivgarn, og i de siste dager har en fått makrell i snurpenot kloss i land ved Songvår.

Skjærgårdsfisket etter sei og lyr m. v. har tatt seg ganske godt opp.

Reketrålingen på Vest-Revet har gitt bra fangster, prisene har hittil holdt seg bra, men hvis deltakelsen skulle bli vesentlig større, regner en med sammenbrudd, idet avsetningsmulighetene er så sterkt begrenset.

Hummerfisket pågår fremdeles, fangstene er små, men prisene bra.

Det i forrige rapport nevnte kveitefiske på Siragrunnen er nå slutt. Fiskerne mener at den kveite som var til stede her var fisk på vandring, og at den nå er trukket til havs igjen.

Laksefisket er så smått begynt.

I Oslofjorden har den forløpne periode vært preget av dårlig vær, og fiskerne har benyttet tiden til oppussing av sine farkoster og til istandgjøring av sine redskaper for kommende sommerfiskerier.

Sildegarnfisket ved Hvaler og snurrevadfisket i Oslofjorden anses nå slutt, og reketrålingen gir for tiden liten avkastning.

Linefisket i fjorden anses også praktisk talt slutt, men der drives en del fiske med forskjellige småredskaper etter sei, lyr, flyndre og torsk, fangstene er dog ubetydelige. Oljerasjoneringen oppheves fra og med 1. mai.

Ut- landet.

»91 shillings pr. cran eller intet fiske.«

I følge »The Fishing News« for 20. april forlanger de skotske sildefiskere at fjorårets maksimalpris 91 sh pr. cran må bli opprettholdt. I motsatt fall blir fiskeflåten liggende inne. På et møte i Aberdeen i Scottish Herring Producers' Association ble det sendt Ministry of Food et ultimatum med dette innhold.

Den av ministeriet foreslåtte prisreduksjon er på 2 sh 4 d. Denne differanse, oppgis det, vil medgå til å dekke tap på transportomkostningene.

På den annen side aksepterte fiskerne en avtale om levering av inntil 70 000 crans til en pris av 70/— til den britiske hermetikkindustri. Fiskerne ser salgsforholdet til hermetikkindustrien på lang sikt og regner med at denne industri i framtiden kan erstatte noe av den nedgang som før eller siden vil finne sted i leveransen av sild til salting. Hermetikkindustriens representanter gjorde for øvrig oppmerksom på at 70/— var det meste industrien kunne betale, dersom den skulle kunne konkurrere med importert sildehermetikk.

Ytterligere har fiskerne avslått Ministry of Foods tilbud om levering til frysing til en fast pris av 70/— og der reises kritikk mot regjeringen fordi den har latt seg forlede til å selge 500 000 tønner salt sild til UNRRA på basis av 55/— pr. cran til fiskerne, mens disse i år forlanger 60/—.

Aberdeenavisen »Press and Journal« framholder at fiskerne neppe har råd til å tape en sildesesong mer enn det vanskeligstilte Europa har råd til å tape silden som næringsmiddel, og maner til rimelighet på begge sider.

Etter norske forhold er 88 sh 8 d en bra pris for 170 liter sild, selv til fersk bruk. Norge har i øyeblikket adgang til å eksportere 300 tonn forfangstsild pr. uke til Storbritannia, men til tross for at det nå er forfangstsild av god kvalitet å få, kommer eksporten ikke i gang, da den pris som Storbritannia vil betale ikke gir de norske fiskere større pris enn den som sildoljeindustrien betaler.

Liten fortjeneste til de britiske sildesaltere.

De britiske sildesaltere har i henhold til Ministry of Foods bestemmelser anledning til å beregne seg 35/— pr. tønne ganet sild og 32/— pr. tønne uganet. »The Fishing News« skriver at denne pris bare levner en ganske liten margin til salterne. Samtidig finner bladet det tvilsomt at

Andre land, andre skikker.

Fiskefartøyer i havn i Seattle på vestkysten av Amerika november 1945. Fotografi for »Fiskets Gang« fra en av pirene. Seattle er en meget betydelig fiskehavn og mange fartøyer er hjemmehørende i byen. Det norske innslaget er ganske betydelig.

I kveiteseongen rigger fiskerne gjerne opp denne egne-plassen på det rommelige akterdekket, hvor snurpenoten er

det virkelig vil lykkes å levere et så stort kvantum, som de 500 000 tønner saltsild de britiske myndigheter har solgt til UNRRA.

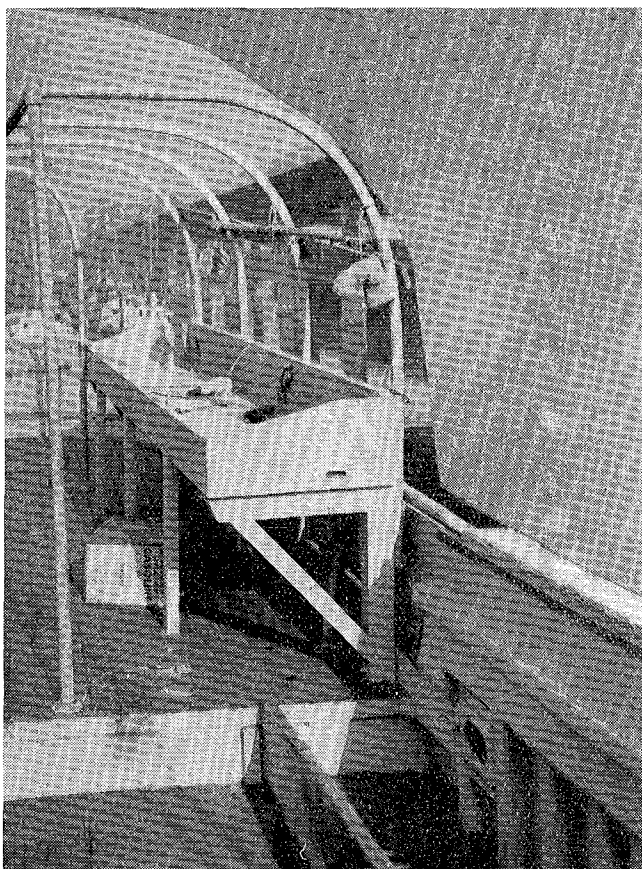
Prisøkning for vegetabiliske oljer.

»Commercial Fishermen's Weekly« meddeler at de kanadiske hermetikkprodusenter har fått tillatelse til å beregne seg høyere maksimalpriser til kompensasjon for en 25 % stigning i prisen på vegetabiliske oljer som importeres fra U. S. A.

Verdien av Kanadas fiskeeksport større enn noensinde.

Verdien av Kanadas eksport av fiskeriprodukter beløp seg i 1945 til 80,2 mill. dollars — 16,4 mill. dollars mer enn i 1944 og 23 mill. dollors mer enn i 1943. Eksporten

plasert under sildefisket. Bildet nedenfor er tatt i havn. Under fisket er egnerne beskyttet mot vind og vær av et seildukstak som trekkes over.

Utstyret kunne variere en del. Dette er fra fiskekutteren »Bergen II«.

av fersk og frossen fisk var størst med 44,2 mill. dollars, hvorav hovedmengden gikk til U. S. A. Eksportverdien for hermetikkiprodukter, hovedsakelig hermetisk laks og sild, andro til 23,9 mill. dollars og eksportverdien for virket fisk til 11,8 mill. dollars.

Stans i importen av svensk ferskfisk i Storbritannia.

I følge »Fish Trades Gazette« for 20. april vil det fra 1. mai og inntil videre ikke finne sted import av svensk ferskfisk i kasser eller svenskfanget fisk direkte fra fiskefeltene til Storbritannia. Der pågår forhandlinger.

Portugals sardineksport.

I følge den offisielle portugisiske statistikk utgjorde eksporten av sardiner i olivenolje eller sauser i januar 1946: 3507,7 tonn til en verdi av 50,6 mill. escudos. Derav utførtes til England 2193,2 tonn, til Amerikas Forente Stater 597,9 tonn, til den Sydafrikanske Union 414,2 tonn og til Italia 251,6 tonn, mens resten er fordelt på en rekke land samt de portugisiske kolonier (til Mosambik utførtes 28,7 tonn).

Til sammenlikning kan meddeles at i januar 1939 utførtes av nevnte vare 3162 tonn til en verdi av 17 mill. escudos.

Utførselen av *sardinliknende fiskearter i olivenolje eller sauser* var i januar 1946 235 tonn til en verdi av 4,7 mill. escudos. Derav utførtes til Amerikas Forente Stater 116,8 tonn, til Sveits 55 tonn, til den Sydafrikanske Union 18 tonn, til Brasil 15 tonn, til Belgia 5,5 tonn og til Sverige 3 tonn, mens resten er fordelt på en rekke land og de portugisiske kolonier.

Til sammenlikning kan meddeles at i januar 1939 utførtes av denne vare 130 tonn til en verdi av 450 845 escudos.

Nye trålere til Frankrike.

Der er avsluttet kontrakt mellom den franske stat og firmaet Marine Industries Ltd., i Sorel, Quebec, om bygging av 15 trålere. Disse skal ha en lengde på 134 fot, bredde 23 fot, og skal utstyres med diselmotorer på 600 hk. Byggesummen pr. fartøy er 330 000 dollars.

Spanias fiskere og fiskefartøyer.

Spania hadde i 1944 i beskjeftigelse i sine fiskerier 264 332 personer, hvorav 190 279 menn, 47 874 kvinner og 26 179 barn. Heri er ikke medregnet beskjeftigelsesantallet i den tilknyttede fiskeriindustri.

Samtidig hadde landet 35 655 fiskefartøyer med en samlet tonnasje på 200 617 tonn til verdi 497 mill. pesetas.

Ny svensk fiskerorganisasjon.

Representanter for fiskere fra Skåne og Blekinge er blitt enige om dannelsen av en ny fellesorganisasjon, »Sydkustfisk«, som skal ha sitt sete i Karlskrona.

Organisasjonen skal ha til hovedoppgave å ta seg av omsetningen og eksporten av den såkalte »overskuddsfisken«, noe som tidligere lå inn under Livsmedelskommissionens virkeområde.

Svensk fiskeriorganisasjon.

I følge pressemeldinger vil det i løpet av den nærmeste framtid bli gjort store anstrengelser for å øke salget av svenskfanget fisk.

De store hovedorganisasjonene innenfor fiskerinæringen på vestkysten, Svenska västkustfiskarnas centralförbund, Sveriges ångtrålarförning, Fiskgrossisternas förening og Svenska fiskhandelsförbundet, har besluttet å utbygge og effektivisere sitt fellesorgan. Det er Föreningen för fiskpropaganda som skal utstyres med et permanent kontor i Gøteborg.

Kontoret får til oppgave å drive propaganda for mer fiskespising i sin alminnelighet, og for svenskfanget fisk i særdeleshet. Dessuten skal kontoret stå til disposisjon for pressen og organisasjonene med informasjon om fiske og fiskeriproblemer.

Redaktør Stig Ericson, Gøteborg, er utnevnt til kontorets leder.

Markedsnytt.

Storbritannia.

Fiskeriutsending Carsten Hansen, Newcastle, telegraferer 23. april: Ferskfiskkvoten Storbritannia fire uker fra 29. april 300 tonn ukentlig, samme fiskesorter som hittil.

Sildtønneproduksjonen og dens organisasjon.

Av vrakerinspektør Chr. Ruus.

Vår tønneproduksjon er oppbygget på 2 kategorier av tilvirkere. En skjelnet mellom bökkertønner, tilvirket av håndverksbedrifter i og omkring byene delvis av betydelig omfang og med en arbeidsstokk av fagmessig utdannete svenner, og landstønner, delvis ren hjemmeindustri, delvis småbedrifter med leiet arbeidskraft, men i regelen sesongdriift (mellom fiske- og saltesesongene), idet såvel innehaveren som arbeiderne da var opptatt hermed.

Bökkertønnene var i regelen av mer pålitelig kvalitet, landstønnene mer usikre og ble gjerne solgt til 5—10 pst. lavere pris, hva der de vis ble utjevnet ved den lavere arbeidslønn.

Begge kategorier tok maskiner til hjelp til stryking, pussing, bunnskjæring, kapping etc. og herav medførte utviklingen de nåværende tønnefabrikker som er en kombinasjon av industri og håndverk, av maskiner og fagutlærte bøkere.

Krakkert etter forrige verdenskrig rammet i særlig hård grad tønne- og stavprodusentene, og der var ikke mange tønneprodusenter (eller stavforhandlere) som ikke årene etter 1920 var mer eller mindre insolvente.

Følgen var en produksjon nærmest finansiert ved akseptert med tilsvarende nødvendighet for salg henimot den tid akseptene forfalt, et forhold som måtte demoralisere prisene og også gikk ut over kvaliteten av de på denne måte til underpris tvangssolgte tønner.

De solide produsenter måtte lide under denne konkurranse, og en kan trygt si at utbyttet av sildetønneproduksjonen i mellomkrigsårene i regelen lå under et rimelig lønnsomhetsnivå og ofte kun førte til helstans.

I årene 1927/28 ble gjort et forsøk på organisasjon på frivillig basis, men forsøket mislyktes som alltid ved frivillige prisavtaler p. g. a. konkurransen fra outsiderne, og dårlig holdte avtaler.

Forutseende representanter innen bedriften arbeidet stadig med tanken på organisasjon, men alle forsøk ble forgjeves inntil Norske Tønneprodusenters Landsforening (N. T. L.) ble dannet i 1941.

Uavhengig herav hadde Fiskeridirektoratet i slutten av 1940 utsendt spørreskjema til alle tønneprodusenter med anmodning om oppgave over produksjonen i 1938, 1939 og 1940.

Hensikten var å få en oversikt over hvorledes produksjonen fordelte seg på de forskjellige distrikter og på store og små produsenter.

Hensikten var videre på grunnlag av oppgavene å revidere tønneregisteret som omfatter over 900 produsenter uten noen som helst klassifikasjon. En var klar over at svært mange av disse var opphørt og at et flertall iøvrig var rene husindustri, nærmest av $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ tønner.

Opgavene ble bearbeidet av direktoratets statistiske avdeling etterat N. T. L. var dannet og på grunnlag av N. T. L.s distriktsinndeling. Herav framgår at av de 902 registrerte tønneprodusenter hadde bare 455 drevet produksjon i disse år og av disse var igjen 307 rene husindustri (mindre enn 300 $\frac{1}{4}$ eller 500 $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ tnr.) 106 bedrifter hadde produsert mellom 300 og 400 tønner (eller tilsvarende mindre emballasje).

Av bedrifter med en produksjon av mer enn 4.000 tnr. var der 42. Herav hadde 3 en produksjon av over 50.000 tønner (tilsammen 215.000), 4 en produksjon av mellom 50—30.000 (tils. ca. 150.000), 6 mellom 30—20.000 (tils. ca. 145.000), 4 mellom 20—10.000 (tils. 58.000) og 25 mellom 10—4.000 tønner (tils. 165.000).

Av småbedriftene hadde 9 en produksjon mellom 4.000 og 3.000 tønner, 10 mellom 3.000 og 2.000, 24 mellom 2.000 og 1.000 og 58 mellom 1.000 og 300 tønner.

Altså: 3 store fabrikker produserte ca. 215.000 tnr. mens 100 småbedrifter tilsammen ikke produserte mer enn ca. 120.000. 25 små fabrikker hadde en samlet produksjon av ca. 165.000, mens omkring 40 pst. av produksjonen var fordelt på 14 mellomstore fabrikker med tilsammen ca. 350.000.

Dessuten hadde en del bedrifter, særlig i Sunnfjord og på Nordmøre en ikke ubetydelig produksjon av futtaler til trantønner.

Produksjonen fordeler seg med:

11,6	pst. i 1ste distrikt (Sønnenfor Jærens Rev).
34,3	» i 2net » (Jærens Rev—Selbjørn).
16,2	» i 3dje » (Hordaland nordentfor Selbjørn).
13,2	» i 4de » (Sogn og Fjordane).
19,6	» i 5te » (Møre og Romsdal).
5,0	» i 6te » (Nord-Norge).

Sommeren 1941 ble der fra tønneprodusenter rettet henvendelse til Fiskeridirektoratet om å medvirke til dannelse av en tønneprodusentenes landsforening.

Der ble avholdt noen konferanser, utarbeidet utkast til vedtekter og foreningen ble stiftet i Bergen i november 1941.

Det må ikke glemmes at selv om det var den aktuelle krigssituasjon og delvis forhandlinger med Prisdirektoratet som ga støtet til dannelsen av N. T. L. på det tidspunkt, så var dette en sak som der som ovenfor nevnt hadde vært arbeidet for i årreker og at det var en uttalt forutsetning at foreningen måtte sette seg som mål å bringe ordnete forhold inn i bedriften og ved felles bestemmelser om salgsbetingelser og priser å holde produksjonen oppe på et rimelig lønnsomhetsnivå også utover krigsårene.

M. h. t. medlemskap i foreningen var en enig om at der burde være en viss begrensning — men at der måtte være adgang for nye medlemmer å bli opptatt.

Ved vurdering herav skulle på den ene side tas i betraktning vedkommendes forutsetninger for å delta i bedriften, på den annen side om der var behov for utvidelse av produksjonen i vedkommende distrikt.

Der må her vises forsiktighet. Det var på det rene at kapasiteten av de i drift værende fabrikker langt overstiger årsbehovet for tønner.

En rekke bedrifter hadde i de foregående år innstillet produksjonen fordi de ikke hadde funnet den lønnsom, og en måtte ha rett til å verge seg mot ny konkurranse med krav om medlemskap kun på basis av at det måtte lykkes foreningen å gjenopprette lønnsomheten.

En fant det hensiktsmessig å sondre mellom A-medlemmer med en årsproduksjon av over 4.000 tønner og B-medlemmer med en produksjon av mellom 300 og 4.000 tønner.

Den beskyttelse man søkte det offentlige om gikk ut på forbud mot salg fra produsent av nye $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{2}$ tønner som går inn under tønneloven, for andre enn foreningens medlemmer.

Statistikken viste 307 produsenter med mindre produksjon enn 300 $\frac{1}{4}$ tnr. eller 500 av mindre emballasje.

Det var på det rene at de aller fleste av disse kun interesserte seg for $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ tnr. som ligger utenom N. T. L.s bestemmelser.

Imidlertid var formen for den søkte beskyttelse nettopp beregnet på at disse småprodusenter ikke skulle hindres i å produsere tønner. Men de ble henvist til å selge sine tønner gjennom et medlem som på den ene side hadde ansvaret for at foreningens omsetningsbestemmelser ble overholdt, og

på den annen side, ved å forsyne tønnene med sitt stempel i henhold til tønneloven, overtok ansvaret for tønnesens lovlighet.

Da det er husindustrien som leverer de mest uensartete tønner og er vanskeligst å kontrollere, hadde denne ordning stor betydning også rent kvalitetsmessig sett.

Hva Statens Fiskeriforsøksstasjon arbeider med.

En uttalelse til »Nationen« av styrer Notevarp.

— Vi har siden før krigen arbeidet med frossen fisk for å finne fram til de krav som en må stille til førsteklasses varer, sier Notevarp i en samtale med »Nationen«s medarbeider. Og vi skulle ha de beste betingelser på grunn av kvaliteten av våre fiskeråstoffer. Det som kreves er en teknisk utbygging av apparatet for produksjon, og særlig for forsendelse og distribusjon. Fisk vil kunne føres inn til stasjonsanleggene samme dag den er fanget i de bedre distrikter.

Metodene vi bruker er dyp- og hurtigfrysing. Vi har nå filetfabrikker i gang i Trondheim og i Bodø og vi vil få anlegg i Vesterålen og i Tromsø. Dessuten fryses det fisk mange steder i Lofoten. Filetproduksjonen vil være av særlig betydning for Finnmark med lett adgang til råstoffer hele året. Det er oppført et provisorisk fryseanlegg i Vardø, dessuten skal det bygges større fryserier i Båtsfjord og i Honningsvåg.

— Vil filetproduksjonen helt fortrengte klippfisk og tørrfisk?

— En del av den fisk som før gikk til klippfisk og tørrfisk vil nok gå som filet, men ellers er det hele et avsetningsspørsmål, som igjen henger sammen med om vi skal kreve førsteklasses kvalitet. I tillegg til markedene i Europa håper man på Amerika, som skulle være et godt marked for frossen fisk. Noen private firmaer har alt forsøkt seg med forsøkssendinger til Syd-Amerika.

— Hvilke krav må stilles til lager og transportmidler?

— Det må kreves at de holder minst \div 20 grader C. hele tiden under lagring og transport. Det er helt regulært teknisk gjennomførlig. Men det kreves spesialbygde båter eller spesielt innredete fryserom i rutebåter. Det materiell vi har nå er for lite.

Det gjelder både kysttrafikken og kanskje særlig for eksporten.

En ny pressefisktype for fjernere markeder.

I øyeblikket er det også satt i gang et anlegg i Ålesund for forsøksframstilling av pressefisk — en vakumtørket fiskefilet som etterpå er beregnet å skulle presses sammen til blokker. Den skulle være ubegrenset holdbar, selv i alminnelig temperatur. Spesielt skulle denne vare være av betydning hvor det gjelder å spare på transportutgiftene og til områder hvor det er vanskelig å eksportere kjølefisk og frossen fisk. De forsøkene som gjøres har stor interesse for å kunne bedømme kvaliteten av produktene og få nærmere rede på

markedsavsetningen. De fiskearter som egner seg er torsk og hyse, og kanskje lange på Møre-distriktet. Metoden egner seg bare for mager fisk. Fet fisk, som f. eks. kveite, blir lett harsk og krever en helt lufttett pakning.

Tørrfrysing av sild og sildemelfabrikasjonen.

Vi arbeider ellers med alle fiskesorter. Således har vi arbeidet meget med frysing og lagring av sild for å finne ut betingelsene for å nå fram til de beste kvalitetsprodukter. Og det har vist seg at en tørrfrysing av silden fører til en mer holdbar vare mot harskning enn lakefrysing.

For en del år tilbake eksperimenterte vi ut en lettrøkt frossen sildefilet som burde ha gode muligheter. Det er et meget velsmakende produkt som passer for stor eller mindre sild og er bedre enn meget god kippers når den lagres på riktig måte.

— Og sildemelfabrikasjonen?

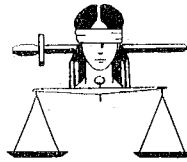
— Det aller meste sildemel framstilles i dag av fersk vare, da fabrikkens kapasitet nå er større. Når tilførselen er for stor — slik som ofte var tilfelle tidligere — slik at fabrikkene ikke kan få arbeidet opp råvaren innen en viss tid, må man salte på den. Det er mindre økonomisk, da prisen selvsagt blir deretter. Praktisk talt alt sildemel blir nå tørket på gjennomfyringstørker. Vakuumtørker er lite brukt. Det gir nok et bedre produkt, men de vanlige tørkemetoder gir så godt sildemel at vakuumtørring er uten praktisk betydning. Kvaliteten av sildemelet er også blitt forbedret ved at vi nå klarer å presse så meget mer fett ut av silden, og framstille et produkt med høyere eggehviteinnhold. Vi har nå stasjonskontroll med sildemel og sildoljeproduksjonen. Det er først og fremst råstoffets fettinnhold som blir undersøkt for å se om oljeutbyttet faktisk svarer til hva silden bør gi. Kontrollen av anleggets evne til å utnytte materialet er nødvendig, da sildoljefabrikkene arbeider med statsstøtte.

Fra tran til vitaminpreparater og malerolje.

Vi arbeider ellers med tran, klippfisk, salt sild og fiskemel, først og fremst for å søke å forbedre produktene. Forsøksarbeid er i gang i Lofoten og ved de tekniske anlegg ved fabrikkene. Det er nærmest en undersøkelse for å konstatere om avkastningsytelsen er optimal. Vi kunne selge dobbelt så meget sild- og fiskemel som vi produserer, særlig av fiskemel. England ønsker således helst å kjøpe fettfritt fiskemel.

Med hensyn til tran så har avsetningen i de senere år vært tregere. Under hele krigen er de såkalte vitaminpreparater blitt ytterligere utviklet, så vi kan ikke regne med at markedssituasjonen for tran vil bli som før krigen. Det har reist spørsmålet om å ta ut vitamininnholdet av tranen og lage et spesialvitaminpreparat og bruke resten av tranen til malerolje. Vi innfører atskillig linolje, og tranen kan gi en betydelig bedre malerolje enn den sildolje vi brukte under krigen. Sildoljen er i motsetning til tranen ikke egnet til malerolje.

Til slutt må nevnes at en vesentlig del av vårt arbeid går i mer teoretisk-kjemisk retning med undersøkelser av de ting som betinger fiskens ferskfiskgrad som bestemmes ved bakteriologiske, kjemiske og fysikalske undersøkelser. Videre undersøkes næringsverdien av fiskeproduktene samt vitaminundersøkelser av tran og forskjellige fiskeprodukter. Vi driver forsøk og undersøker alle fiskeprodukter, unntatt hermetikk.

Lov og bestemmelser gitt i medhold av lov.

Dispensasjon fra tønneovens § 3.

I medhold av § 14 i lov av 24. juni 1932 om tønner for saltet sild m. v. har Fiskeridirektøren den 1. mai 1946 gitt følgende dispensasjon fra lovens § 3:

»For saltet vintersild som skipes for hurtig konsum innen 15. juni 1946 skal det være tillatt å anvende tønner av stav som ikke er helt tørr, d. v. s. at staven er produksjonstørr selv om tønnene ikke er lagringstørre. Betingelsen er at tønneprodusenten ved levering av ikke lagringstørre tønner holder disse atskilt fra tønner av helt tørr stav. Tønnene skal på buken med sjablon og sverte eller blåblyant merkes P. S. (pakkes straks) og ikke leveres i større partier enn kjøperens behov for pakning de nærmeste par dager.«

Litteratur.

- Banks, A.: The freezing and cold storage of herrings. The Institute of Refrigeration. March 20th 1945, London.
- Bøhn, Leif: Finmark and the fishing industry. Bull. Norwegian American chamber of commerce, Januar 1946.
- Cutting, C. L.: Some practical aspects of fish smoking. Chemistry and Industry. No. 9 p. 66. London 1945.
- The effect of refrigeration and dehydration on the composition, keeping quality and culinary properties of fish. Proceed. Nutrition Soc. Vol. 2 Nos 1 and 2. London 1943.
- Lovern, J. A.: The effect of preservation processes on the vitamin content of fish. Proceed. Nutrition soc. Vol. 2 Nos 1 and 2. London, May 1943.
- Shewan, J. M.: Some of the principles involved in the smoke curing of fish. No. 13, p. 98. London 1945.
- Arbeidskundskap for unge fiskere. Godkjendt til Brug i praktiskbetonet Undervisning i Ungdomsskoler, Aftenskoler og på Højskoler af Ministerit for Landbrug og Fiskeri. Redigeret af Arne Jørgensen og Albert Nielsen. Esbjerg 1945. Kr. 6,75.
- Hardy, A. C.: New Norwegian standard in trawler design. The Fishing News. No. 1726, p. 12. Aberdeen 20. April 1946.
- International overfishing conference. Fish Trades Gazette, No. 3282, p. 4. London 20. April 1946.
- Jangaard, Nils: Den internasjonale regulering av eksporten av fiskevarer. Norges Utenrikshandel 8, s. 227.
- Lambert, L.: L'ostréiculture. La pêche marit. No. 817, p. 81. Paris Avril 1946.
- L'industrie des pêches maritimes sur le plan international. La pêche marit. No. 817, p. 73. Paris Avril 1946.
- Overfishing. The Fishing News. No. 1726, p. 1. Aberdeen 20. April 1946.

All verdens fiskerier.

(Forts. fra nr. 15, s. 169).

Ferskvannsfiskeriene.

23. I det foregående har oppmerksomheten vesentlig vært henvendt på sjøfiskeriene. Men verden har også viktige ferskvannsfiskerier. Få tall er tilgjengelige for produksjonen av disse fiskerier. Men i mange land er det en viktig kilde for animalsk proteinføde. F. eks. fiskeriene i de store sjøer i Nord-Amerika utført av amerikanske og kanadiske fiskere gir mer enn 100 mill. pund. I tillegg fanges mange mill. pund i andre sjøer i De Forente Stater og Kanada og Mississippifloden og dens kilde i De Forente Stater. Fiskeriene i Amazonfloden er viktige, likeså de i elvene og sjøene i det nordlige Europa og Asia (Eurasia).

24. Fiskebestanden i mange elver og sjøer er økt ved kunstig utklekket fiskeyngel. Utklekkning av fiskeyngel i dammer er også meget praktisert i mange land ved å tilføre kunstig næring i tillegg til den lokale føde. Damkultivering er praktisert i stor utstrekning i China (særlig i rismarkene), i Sentral Europa og på Balkan, og på mange av Stillehavsoyene hvor både saltvanns- og ferskvannssorter utklekkes i dammer like ved eller i forbindelse med sjøen. I de sydlige og sydvestlige deler av De Forente Stater er fisk som produseres i små dammer på bondegårdene og i bassenger bygget for kunstig vanning av jordene blitt en viktig ernæringskilde.

Det er sannsynlig at hvis moderne metoder for damkultivering ble mer kjent, ville resultatet bli en meget større produksjon av fisk.

25. Tilgjengelige tall viser at produksjonen av sorter som bass og sunfish fra dammer i De Forente Stater når en høyde på 150 pund pr. akre pr. år, mens dammer som er kunstig gjødslet, viser en produksjon på opp til 400 pund pr. akre. Dette kan med fordel sammenliknes med kjøttproduksjonen på åpne beiter.

I dammer som har vært kunstig gjødslet, kan karpeproduksjonen pr. år pr. akre nå 1000 pund.

I det siste har der også vært gjort noen eksperimenter på vestkysten av Skottland, hvor en trang fjordarm er blitt atskilt med en demning. Den er så blitt tilført kunstig gjødning og resultatene hittil har vært lovende.

26. Man er kommet til at der er 300.000 dammer spredt utover bondegårdene i De Forente Stater, og disse dekker tilsammen et areal på 360.000 akres.

I forbindelse med jordbevarings-programmet i De Forente Stater er der blitt opprettet mer enn 23.000 som er blitt forsynt med yngel av spiselig fisk. Dette antall kan økes mange ganger. Uten tvil er der liknende muligheter i andre deler av verden. Dette i tillegg til projektet om å øke produktiviteten i vann, elver og endog i de trange fjordarmer og bukter, ved kunstig gjødsling og ved andre midler, må kunne utvikles hurtig nok til å tilføre proteinforsyningene i de deler av verden hvor der er en akutt mangel.

Hjemmefiske og sportsfiske.

27. Over hele verden er det mange fiskere som bare fisker til eget behov. Der er ingen tall som viser størrelsen av disse fangster, som sannsynligvis overstiger 1000 mill. pund årlig. I tillegg er sportsfiske drevet i større og mindre målestokk ut over verden. I De Forente Stater alene er der mer enn 8 mill. som har lisens, og kanskje liksom mange andre steder hvor der ikke kreves noen lisens. Deres fangster er grovt anslått til 250 mill. pund årlig. Således er sett under ett fangstene tatt av heimfiskere og sportsfiskere på ingen måte et ubetydelig tillegg til verdens matforsyninger.

Hval og sel.

28. Verdens hvalfangst er ingen direkte ernæringskilde, unntatt når prosessen foregår så nær konsumeringssentrene at man kan selge fersk kjøtt til dem. Men den er en viktig kilde for industrielt og spiselig fett og olje. I de siste år er der blitt utvunnet forskjellige andre produkter av hvalen, så som vitaminer og hormoner. Hvalindustriens plass i verdens fiskerøkonomi må derfor komme i betraktning. Framgangen i hvalindustrien har vært ujevn på grunn av den gradvise utrydding av hvalen og nødvendigheten for å finne nye felter. På noen felter som ligger i de lettere tilgjengelige havområder er hvalbestanden så godt som helt utryddet. Fra begynnelsen av dette århundre har de antarktiske områder ytt en overveiende del av verdens hvaloljeproduksjon. I de siste 10 år før den annen verdenskrig tallet de for mer enn 90 pst. av den totale verdensproduksjon.

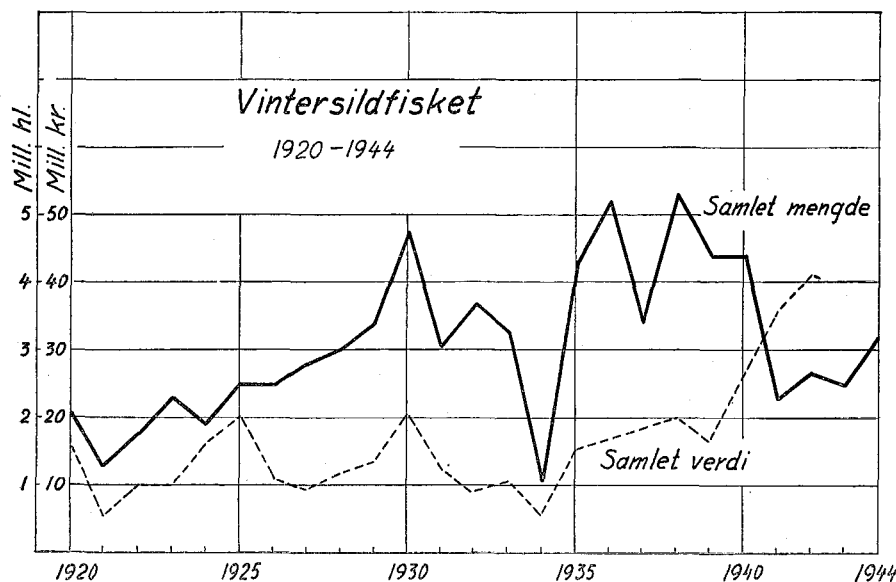
Under krigen har produksjonen vært under det normale, og den største del av hvalflåten er gått tapt under krigsaksjoner. For lenge siden hadde hvalfangsten nådd sitt maksimum, og internasjonal

aksjon ble gjort for å beskytte hvalbestanden mot utslettelse. Nå er der imidlertid ingen mulighet for å kunne overstige førkrigsproduksjonen. Det vil tvert imot ta flere år for å gjenbygge hvalflåten og bringe produksjonen tilbake til sitt førkrigsnivå.

30. Forskjellige selsorter er viktige i ernæringen for befolkningen i de arktiske områder. Skinnene av selen i det nordlige Stillehav og særlig på Pribiloføyene, er en viktig handelsvare. Av selartene i Nord-Atlanteren er »The pelagic harp« og »hooded seals« jaktet på drivisen ved Newfoundland, ved Jan Mayen og Grønlandsområdet og i Kvitøhavet. Skinnen av disse selarter er benyttet både til pelsverk og til lær. Og disse selarter gir også industrielt og spiselig fett og oljer. Den viktigste er harp selen. Den årlige fangst av denne selart varierte i de siste 10 år før annen verdenskrig mellom 200.000 og 500.000 stk. Selv om selfangsten ikke har noen stor internasjonal standard, er den av stor økonomisk betydning for kystbefolkningen på Newfoundland, i Norge og i det nordlige Sovjet.

Hvalfangsten i Sydishavet sesongen 1938-39 og på nordfeltene sommeren 1939.

Land	Antal hval	Olje-produksjon	Ekspedisjoner		
			Land-stasjoner	Flytende kokerier	Fangst-båter
		tonn			
England og koloniene	11 336	151 987.6	2	9	81
Norge	11 871	144 559.7	3	12	99
Japan	7 540	81 852.5	—	6	49
Tyskland	5 066	63 343.4	—	5	41
U. S. A.	1 338	17 334.3	2	1	13
Panama	907	11 656.8	—	1	8
Argentina	1 024	11 313.6	1	—	6
Sovjetunionen	476	3 192.0	—	1	3
Chile	407	981.4	1	1	4
Portugal	389	1 171.6	—	—	—
Danmark	178	879.8	2	—	7
Island	130	637.3	1	—	3
Total	40 662	488 910.0	12	36	314

En ser klart de store vekslinger fra år til år. Under krigen har fangstmengden vært mindre enn i de fleste år etter 1930. Men kurven for fangstverdien har tatt en annen kurs og forteller om tall som vi aldri nådde opp til i mellomkrigstiden. (Fra publikasjonen »Vintersildfiskets lønnsomhet 1940—1944«).

Ga bladet Dem noe i dag? Skriv om De har noen spesielle ønsker!